

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena:</p> <p>Na celý rok 4.— koruny. Na pol roka... .. 2.— " Na štvrt' roka 1.— " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor:</p> <p>Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník.</p> <p>Za vydanie zodpovedný JÁN MOLNÁR, prälát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo:</p> <p>Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám</p> <p>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpáknedávajú.</p>
---	---	--

Istá pomoc kresťanstva.

Vo veľký sviatok Tela Božieho jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch z korunovačného chrámu kráľa Matiaša v Budíne s prevelebnou Sviatosťou Oltárnou viedol slávnostný pochod. Na tomto pochode prítomní boli zastupitelia vlády, krajinského snemu vyslancov a velmožov, vojenských a všetkých svetských vrchností, duchovenstvo hlavného mesta, katolícke spolky a družstvá a tisíce veriaceho obecnstva hlavného mesta a okolia. Bolo to vyznanie viery a verejná, krajinská poklona prevelebnej Sviatosti Oltárnej.

V týchto prefažkých časoch krvavej, už cez dva roky trvajúcej vojny utrápený svet kresťanský totiž istú pomoc očakávať môže jedine od Pána Ježiša, prítomného v prevelebnej Sviatosti Oltárnej. Sviatosť Oltárna je summa a pamiatka všetkých tých zázrakov, ktoré učinil Boh pre človečenstvo. Sviatosť Oltárna je najvznešenejší článok viery.

V tomto článku spatrujeme sústrednené všetky články našej svätej viery. Veríme li v Sviatosť Oltárnu, nasledovne musíme veriť vtelenie Syna Božieho, ktorého Sviatosť Oltárna je len predĺženie. Veríme-li v Sviatosť Oltárnu, musíme veriť i vo vykúpenie, bo Sviatosť Oltárna je to Telo, ktoré bolo pribité na kríži, tá Krv, ktorá bola vyliala za nás. Veríme-li v Sviatosť Oltárnu, musíme veriť i v svätú Trojicu, bo Sviatosť Oltárna je Syn Boží, stavší sa človekom, ktorému Duch svätý učinil telo v nepoškvrnenej Panne Marii. Veríme-li v Sviatosť Oltárnu, mu-

síme veriť i v dušu ľudskú, ktorej Sviatosť Oltárna je pravým pokrmom, musíme spolu veriť i v život večný, život milosti, ktorého Sviatosť Oltárna je prameňom. Veríme li v Sviatosť Oltárnu, veríme spolu i v krst svätý, v pokánie a ostatné sviatosti. Veríme-li v Sviatosť Oltárnu, nasledovne veríme v cirkev svätú a jej neomylnosť.

Sviatosť Oltárna je nielen najvznešenejší článok našej svätej viery, lež je i nepodvratným dôkazom toho tajomstva, že Boh je s nami. Ach, zvolali jednú namyslenú židia, nielo národa, ktorý by mal tak blízkych bohov, ako je náš Boh. Tým viac slová tieto povedať môžeme my kresťania, ktorí požívame samého Ježiša Krista, ktorý v prevelebnej Sviatosti Oltárnej spája sa s našou dušou, s našou myslou, s naším srdcom, tak že každý nábožný kresťan môže zvolať: «Nie viac ja žijem, ale Kristus je ten, ktorý žije vo mne!»

Skrze Sviatosť Oltárnu Pán Ježiš je prítomný v cirkvi, ako Boh prítomný je vo svete skrze svoju prozretelnosť; a ako Boh neprestajne účinkuje v prírode, tak podobne i Pán Ježiš v cirkvi svojej. To krásne hýbanie sa v prírode, to bohaté rastlinstvo zdobiace zem, Boh spravuje bez hluku a neprestajne. A tie podivné mravné účinky a vznešené čnosti javiace sa v cirkvi, ktože tie spôsobuje? Ktože rozmnožuje horlivosť kňazskú, čistotu panenskú, vernosť manželskú, neohrozenosť mučenícku a lásku toľkých duší posväťvších sa dobrému človečenstvu? Prevelebná Sviatosť Oltárna, táto Sviatosť, ktorá je každému aj najpotešiteľnejšia. V nej Pán Ježiš Kristus predstavuje sa nám

nie viac čo náš učiteľ, Bob, lež čo priateľ, ba čo otec. Prevelebná Sviatosť Oltárna ulavuje naše bolasti, suší slzy skormútených, v nej každý opravde veriaci najde silu, smelosť a nádej. Bez tejto Sviatosti bola by zem vyschnutou pustatinou, po celom svete panoval by smútok, bez nej cesty do našich chrámov byly by spustlé. Prevelebná Sviatosť Oltárna je istou pomocou celého kresťanského sveta.

Celý svet kresťanský nikdy natoľko nepotreboval božskej pomoci, ako práve prítomne. Ktože našim hrdinom pred nepriateľom poskytnúť môže sily, zmužilosti, oduševnenosti, vytrvanlivosti v krutých, krvavých bojoch, kto ich srdcia naplniť môže nádejou v isté víťazstvo, keď nie P. Ježiš v prevelebnej Sviatosti Oltárnej? Kto nás môže potešiť, usušiť slzy skormútených matiek, otcov, manželiek, opustených sirôt, keď nie božský náš priateľ a milosrdný otec v prevelebnej Sviatosti Oltárnej? Preto všetci zarmútení, kvíliaci, pod nehodou tejto svetovej vojny horké slzy vylievajúci, vo veľký sviatok Tela Božieho a cez celú oktávu tohoto, pre celý svet pamätného dňa, pospiechajte ku slávnostným pochodom s prevelebnou Sviatosťou Oltárnou, pri službách Božích vylievajte svoje srdcia, úpenlive a pokorne proste Pána Ježiša v tomto sakramente večne prítomného, aby našim hrdinom šťastlivého návratu ku svojim rodinám, istého víťazstva, všetkým zarmúteným potešenia a celému svetu kresťanskému popriať ráčil stáleho pokoja.

Válečné zasadnutia krajinského zákonodarstva.

Snemovňa krajinských vyslancov po debatte o zákonom návrhu o majetkovej politike uzavrela, že meritoriálne zasadnutia vydržiať bude až 4. júla. Medzitým finančný výbor bude pojednávať daňové návrhy. Zákonný návrh o indmnote snemovňa krajinských vyslancov prijala a z tej príležitosti v mene kresťanskej ľudovej strany nasledovnú reč povedal:

Karol Huszár,

krajinský vyslanec kresťanskej ľud. strany okresu šárvárskeho.

Ctená Snemovňa! Predostretý nám tento zákonný návrh k najväčšiemu poľutovaniu môjmu ani v tejto válečnej dobe prijať nemôžem, bo ku politike terajšej vlády a ku celému systému, dľa ktorého spravuje krajinu, chovám sa s najväčšou nedôverou. Ja, ako aj tá

politická strana, ku ktorej patrím, pred očami mám vždy tie ľudské práva a kresťanské povinnosti, ktoré v úplnej miere treba uplatňovať, aby svet čím skorej vrátil sa mohol ku tej dobe stáleho pokoja, ktorý je zárukou ľudskej civilizácie a blaženosti každého národa. (Hlučné schvaľovanie z ľavej.)

Prísnu povinnosťou vlády je prevádzať spravodlivú sociálnu politiku. Treba otvoríť hojné pramene sociálnych reformí. Bez prevádzania svedomitej sociálnej politiky neprídeme ku ničomu. (Pravda! Tak je! z ľavej.)

Hlavnou úlohou vlády je tiež starať sa o to, aby konečne prevedená bola, zákonmi predošlej doby zabezpečená, úplná rovnoprávnosť každého občana tejto vlasti. U nás jestvuje síce rovnoprávnosť, ale len na papieri. V obetách, aké v terajšej válečnej dobe donášeme, sme rovnoprávni. V smrti panuje u nás úplná demokracia. Práv ale pozbavené sú najširšie vrstvy obyvateľstva. Tým nespočítaným tisícom a tisícom, čo lásku a oddanosť ku vlasti dokazujú svojim hrdinstvom, neslobodno ďalej odopierať, aby účastnými stali sa úplnej rovnoprávnosti. Volebné právo od toho robí závislým, či dakto cez päť rokov bol dakde bérešom alebo či ako remeselník, dva, tri alebo päť rokov dakde pracoval, oproti tomu ale volebné právo nedať takému, čo cez dva roky krvácal na bojišti a snád bol aj ranený, je taká anomalia, akú udržať možno jedine bodákmi alebo korrupciou. (Hlučné schvaľovanie z ľavej.)

Za potrebné držím spomenúť neriady, aké po celej krajine panujú pofažne udeľovania válečnej podpory. Známo je vôbec, že následkom chýb verejnej správy válečnú podporu dostávajú nepočetni, čo na to ani nie sú utisnutí. O tom tiež vie celý svet, že jednotliví úradníci verejnej správy premnohých hrubianskym, surovým spôsobom odrážajú od válečnej podpory, ačpráve sú ku nej zcela oprávnení, bo je ona pre nich jediným prameňom ich vyžitia. Takéto neriady mala by vláda prekaziť a príkladne potrestať takých surových úradníkov, čo vdovy, manželky a siroty na bojišti krvácajúcich alebo už vykrvácaných hrdinov neludsky vyhánajú z obecných kancelárií, keď sa uchádzajú o válečnú podporu, ktorá im dľa zákona patrí.

Krajinská tlač i v tejto preťažkej válečnej dobe verne a s najväčšou obetivosťou plní svoju povinnosť. Na teraz ale není slobodná! Ako to už spomenul i pán vyslanec Julius Sággy, takrečená censúra opovážila sa censurovať i telegramm jeho veličenstva. (Hnutie.) Vieme, že táto censúra zabránila uverejniť aj jedon telegramm nemeckého cisára, ktorý bol upravený na istý uhorský pluk; to tiež vieme, že táto takrečená censúra nedovolila, aby isté osvedčenie Hötzenдорfského Conrada v novinách bolo pretriasané. Najpeknejšie je ale, že censurovali ešte aj cirkevný obežník jeho eminencie kardinála knieža-primása, ačpráve tento obežník neobsahoval iného, ako úpravu na duchovných ostrihomského arcibiskupstva, ako majú pokračovať pri opisovaní válečnej požícky. Kto to všetko robí a nariaďuje? Nechcem predpokladať, že sa to srovnáva s múdrosťou

mužov nachodiacich sa na čele terajšej verejnej správy krajinskej.

Z tejto príležitosti pozornosť zvlášte pána ministra pravosúdia obraciam na inú problému. Odborníci s každým dňom takmer nepodvratne dokazujú, ako nepočetné články falšujú a slobodne predávajú u nás. V istých veľkých novinách aj dľa mena uvedené boli tie firmy, čo tieto články fabrikujú, posiaľ ale ešte nikto nezakročil proti týmto šalbiarskym firmám. Či to neni povzbudenie ku ďalšiemu falšovaniu?

Medzi takéto falšované články patrí aj mydlo, ktoré vôbec ťažko je k dostaniu. Miesto k upotrebeniu súčasného mydla predávajú a to za drahé peniaze, mydlo falšované. Že vraj neni z čoho mydlo dorábať. Kto to uverí? Ak ďaleko to už u nás dovedli fabrikanti a obchodníci vo falšovaní najpotrebnejších článkov, je veľmi smutnou zkušenosťou terajšej svetovej vojny. Nepochopiteľná vec je ale, že také šalbiarstvo páchať možno pred očami vrchností?

Prejdem včul na druhú otázku, na otázku stredišťa stravovania. Bez toho, že by som sa púšťal do podrobností, len to konštatujem, že vzdor tomu, že celú úrodu krajiny rekvirovali, s účinkovaním týchto stredísk neni je spokojné ani obecnstvo, ani trieda dorábateľov. Vieme, že taká organizácia zápasit' musí s veľkými ťažkosťami. To ale neprekáža, že nepočetni povereníci, agenti a vigéci prichádzajú pri tom ku takým zárobkom, aké neni sú v obyčaji statočných obchodníkov. Z príležitosti utvorenia stredišťa Plodiny zpeňajúcej válečnej účastinárskej spoločnosti, pán ministerpredseda zabezpečil snemovňu, že je to stredišťe utvorené na čisto altruistickom základe a že celý svoj čistý dôchodok obráti na válečné dobročinné ciele. Na čase by bolo na vedomie dať krajinskému snemu, že tá Plodina zpeňajúca válečná účastinárska spoločnosť kolko dala posiaľ na dobročinné válečné ciele a kolko na tieto ciele dali tí povereníci, agenti a vigéci, ktorí, ako sa hovorí, hrozné peniaze zarábajú pri tomto stredišti?

Ku koncu len to idem v krátkosti podotknúť, že v tejto válečnej dobe správcovia krajiny vytýčené majú mať vznešené a vysoké ideálne ciele, ktorých dosiahnutie má im byť svätou úlohou. (Schvaľovanie z Iavej.) Zákonnú predlohu o indennite neprímam! (Hlučný potlesk z Iavej.)

Stručný prehľad najnovších válečných udalostí.

Dľa najnovšej zprávy Rusi 18. júna vtiahli do Černovic, kde podpálili železničné nádražie. Vo vojenských kruhoch tomuto zdanlivému úspechu Rusov neprivlastňujú žiadnej veľkej významosti. Vo Volhynii uhorsko-rakúske a nemecké čaty napredujú a získajú vždy rozsiahlejšieho priestoru. Lvov a Lublin neni sú v nebezpečenstve. Vo vypracovaní plánov ruskej ofensívy zvláštnu účasť bere francúzsky generál Pau. Ťažké

kanóny, ktoré Rusom poslali Japonci, vysluhuje japonské mužstvo.

Na bojišti proti Talianom uhorsko-rakúske čaty dosiahly novšie zdary. Taliansky ministerpredseda Salandra prinútený bol zařakovať. Nový ministerpredseda menuje sa Boselli, ktorý dľa svojho vkusu utvoril si novú vládu.

Vo Francúzskom parlamente v zatvorenom tajnom zasadnutí, pre veľké nezdary francúzskych čiat na zodpovednosť ťahali francúzsku vládu, ktorá následkom toho tratiť pôdu pod nohami a zaiste onedlho padne, ako talianska vláda Salandrová.

Za anglického ministra vojny, po katastrofe Kitschenera vymenovali doterajšieho ministra dorábania municie Georga Lloyd. Angličania neustále cúvajú pred útokami Nemcov pri Verdune.

O ďalších udalostach svetovej vojny podávame nasledovné úradné zprávy:

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky o udalostach bojišta proti Rusom vydal nasledovné úradné zprávy:

8. júna. Vo Volhynii naše vojská nové posície pri Štyre v bojoch zadných vojov dosiahly.

Pri Ikve a pri Strype, od Vyšniovčika na sever, *odrazili sme viac ruských útokov.*

Na dolnej Strype nepriateľ znova s veľkou silou útočí. Boj tam ešte neni zakončený.

Pri Dnjestri a na bessarabskom fronte včera panovala pomerne tichosť.

9. júna. Na severovýchode boje včera byly menej ohnivé. Pri Kolkoch, severne od Novo Alexiniecu, severozápadne od Tarnopola a pri Dnjestri *ruské útoky odrazili sme pri ťažkých ztratách nepriateľa.* Na bessarabskej hranici panuje ticho.

10. júna. V protive s predvčerajším dňom včera na celom severovýchodnom fronte vyvinuly sa mimoriadne rozhorčené boje.

Medzi Oknou a Dobronovcom na jednom mieste osem a na druhom mieste **päť ťažkých útokov sme odrazili**, z ktorých príležitostí sliezsky 16. jagerský baillon sa zvlášte vyznačil.

Pri dolnom toku Strypy veľká ruská válečná sila po rozhorčenom zápase z východného brehu na západný odtiskla naše čaty.

Od Tarnopola na severozápad *odrazili sme početné výpady Rusov.* Okolo Lucku od Štyru na západ boj trvá.

Pri Kolkoch a od Čartorijska na severozápad *pokusy Rusov o priechod sme zmarili.*

11. júna. Od Kolkov na východ nepriateľ predvčera večer s tromi plukmi prešiel na ľavý breh Štyru. Včera jedon obkolesujúci protiútok rakúsko-uhorských čiat Rusov znova prehodil cez riekú, z ktorej príleži-

tosti zajali sme 8 ruských dôstojníkov a 1500 mužov a ukoristili sme 18 strojových pušiek.

Od Tarnopola na severozápad jedným protiútokom späť sme vydobili výšinu, ktorú si Rusi za cenu veľkej ztraty nadobudli.

V severovýchodnej časti Bukoviny znova sa vedie mimoriadne rozhorčený boj. Nepriateľské vojská v presile, ktoré hodili do boja, márniac ľudí takou neúprosťou, ktorá ešte aj pri tomto nepriateľovi nemá páru, svojím tlakom urobili potrebným, aby sme tam naše čaty od nepriateľa odťahli a späť vzali.

Ztrata nepriateľa tak tu, ako všade, zodpovedá jeho systému neúprosných hromadných útokov.

13. júna. Vedľa Prutha, južne od Bojany, odrazili sme jeden ruský útok. Do Sadagory, Sniatyina a Horodenky vtiahlo jazdeckvo nepriateľa. Pri *Burkanowe* vedľa Strypy zmarilo sa viacej výpadov Rusov. Severozápadne od Tarnopola naše čaty stoja v nepretržených bojoch. Pri *Sapanowe* jeden ruský útok zmarila palba nášho delostrelectva. Juhozápadne od *Dubna* zahnali sme jedno oddelenie ruskej jazdy. Vo *Volhynii* jazda nepriateľa dosiahla vidiek *Torcyna*, ináč zväčša panovalo

Husár doprevádza zajatcov.

12. júna. V severovýchodnej časti Bukoviny odťahnutie našich čiat od nepriateľa previedlo sa za prudkých bojov zadných čiat.

Jednu od Bučacu na severozápad napredujúcu skupinu nepriateľa protiútok nemeckých a rakúsko-uhorských plukov odrazil. Tu sme zajali 1300 Rusov.

Na výšinách od Vyšniovčika na východ dnes rano silný útok Rusov v našej delostreleckej palbe sa rozpadol.

Od Kozlova na východ naše výskumné oddelenia zajaly jednu napred potisnutú patrolu Rusov.

Severorápadne od Tarnopola bitka neprestajne s veľkou prudkosťou trvá. Opätovne spomenuté posície pri Vorchiovke viackrát prešli z rúk do rúk.

Na Ikve a vo Volhynii večera panovalo pomerne ticho. Od Kolkov na západ naše čaty pokus Rusov o priechod zmarily.

ticho. Pri *Sokulne* vedľa Štyru nepriateľ jeho čaty hnali do útoku, odohnali sme ich. Pri *Kolkoch* zmarili sme všetky pokusy nepriateľa o priechod. Počet sem dovezených zajatcov prevyšuje dva tisíce.

14. júna. Od Bojanu na juh a od Černovic na sever ruské útoky sme odrazili. Ináč od Pripjetu na juh polohenie bolo nezmenené, zvláštnej udalosti sa nestalo.

Severne od Baranovičov večera predpoludním nemecké a rakúsko-uhorské vojská stály v ohni najťažšej kanonády. Na konci delostrelectva nepriateľa páliť do zpäthrnúcich sa ruských zástupov.

15. júna. Od Bojanu južne a od Černovic severne naše čaty odrazily útoky Rusov. Nad Černovicami palba nášho delostrelectva nepriateľa prekazila v tom, aby prešiel cez Pruth. Medzi Djestrom a Pruthom niet

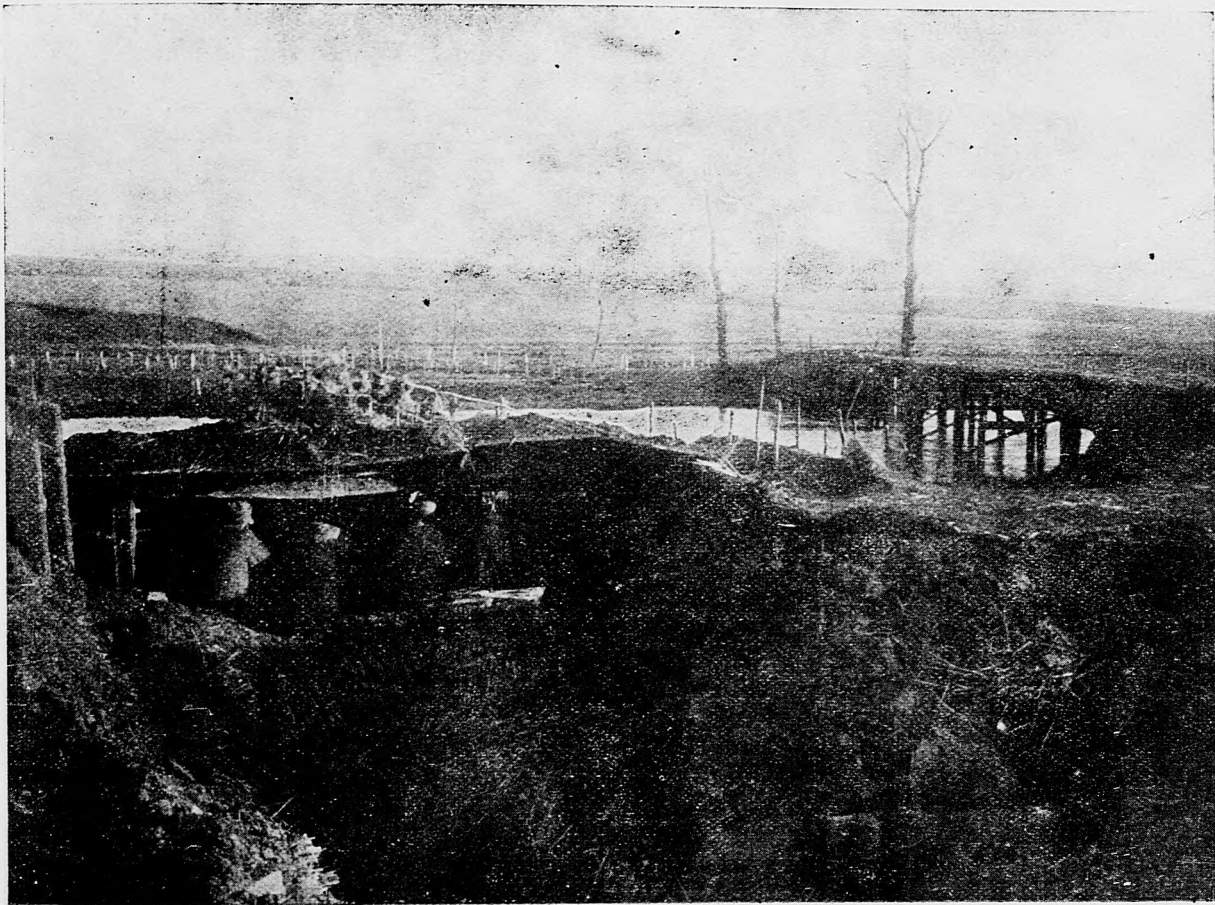
zvláštnej udalosti. Nepriateľ na čiare Horodenka—Saiatyn ku západu len na malú diaľku postúpil napred. Pri Wisniowcyku bol mimoriadne rozhočený boj. Tu, ako aj od Rydomla severozápadne a severozápadne od Kremieniec, odrazili sme všetky útoky Rusov. Na území od Lucka južne a západne ležiacom položení je nezmenené. Na území medzi železničnou čiarou Rowno—Kowel a Kolkami nepriateľ nové pluky postavil do boja, pokúsil sa na početných miestach, aby vynútil priechod cez odsek Stochod—Štyr. *Všade sme ho odrazili a utrpel veľké ztraty.*

11. júna. *Východné bojište:* Od Kreva na juh nemecké výskumné oddelenia vnikli do pozícií Rusov, zničily nepriateľské diela, zajaly vyše sto Rusov a ukoristili jednu strojovú pušku.

12. júna. Nemecké a rakúsko-uhorské čaty generála grófa Bothmera ruské oddelenia, ktoré od Bučacu (pri Strype) na severozápad postupovali, *odrazily, vyše 1300 Rusov čo zajatcov nám ostalo v rukách.*

Ináče položení nemeckých čiat sa nezmenilo.

13. júna. *Východné bojište:* Vedľa Düny, juhovýchodne od Dubiny, palba nášho delostrelectva rozprá-

Naše posície pri pripetských močiaroch.

Nemecko-ruská vojna.

Hlavný válečný stán nemecký o udalostiach bojišta proti Rusom a na Balkáne vydal nasledovné úradné zprávy:

8. júna. Od Smorgena južne nemecké výskumné oddelenia cez viac nepriateľských čiar postúpily až po obec Kunava, rozvávaly tam bojovné zariadenia a vrátili sa so 40 zajatcami a s jednou ukoristenou strojovou puškou.

Na odsekoch frontu pri nemeckých čatách významnej udalosti sa nestalo.

9. júna. *Východné a balkánske bojište:* Pri nemeckých čatách niet zmeny.

10. júna. *Východné a balkánske bojište:* Pri nemeckých čatách významnejšej udalosti sa nestalo.

šila jeden jazdecký sbor Rusov. Od Baranovic severovýchodne palba nepriateľského delostrelectva bola čulejšia.

Armáda generála grófa *Bothmera*, západne od Przewloky, pri Strype *úplne odrazila útoky nepriateľa*. Pri *Podhajci* jeden nemecký letún v povetrom boji zvíťazil nad jedným ruským lietacím strojom. Vodiča a pozorovateľa stroja — jedného francúzskeho dôstojníka — chytili. Lietací stroj vložili sme na bezpečné miesto.

Na balkánskom bojišti niet nič nového.

14. júna. *Východné bojište:* Od Naročského jazera na juh naše výskumné oddelenia rozvávaly napred potisknuté opevnenia nepriateľa a vrátili sa so 60 zajatcami. Na fronte od Baranovičov na sever, nepriateľ začal útočiť. Po prudkej delostreleckej príprave ruské zástupy sedemkrát sa draly napred proti našim čiarom.

Všade bez výnimky sme ich odrazili. Utrpeli veľmi ťažké ztraty.

Nemeckí letúni v posledné dni previedli ďaleko siahajúce podujatia proti železničným dielam za ruským frontom. V početných prípadoch pristavili vojsko vezúce vlaky a rozvávali železničné diela.

15. júna. Armáda generála grófa Bothmera viac v hustom rozylnení prevedených ruských útokov, pri Przewloke a ztadiaľ severne úplne odrazila.

Vojna proti Talianom.

O udalostach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

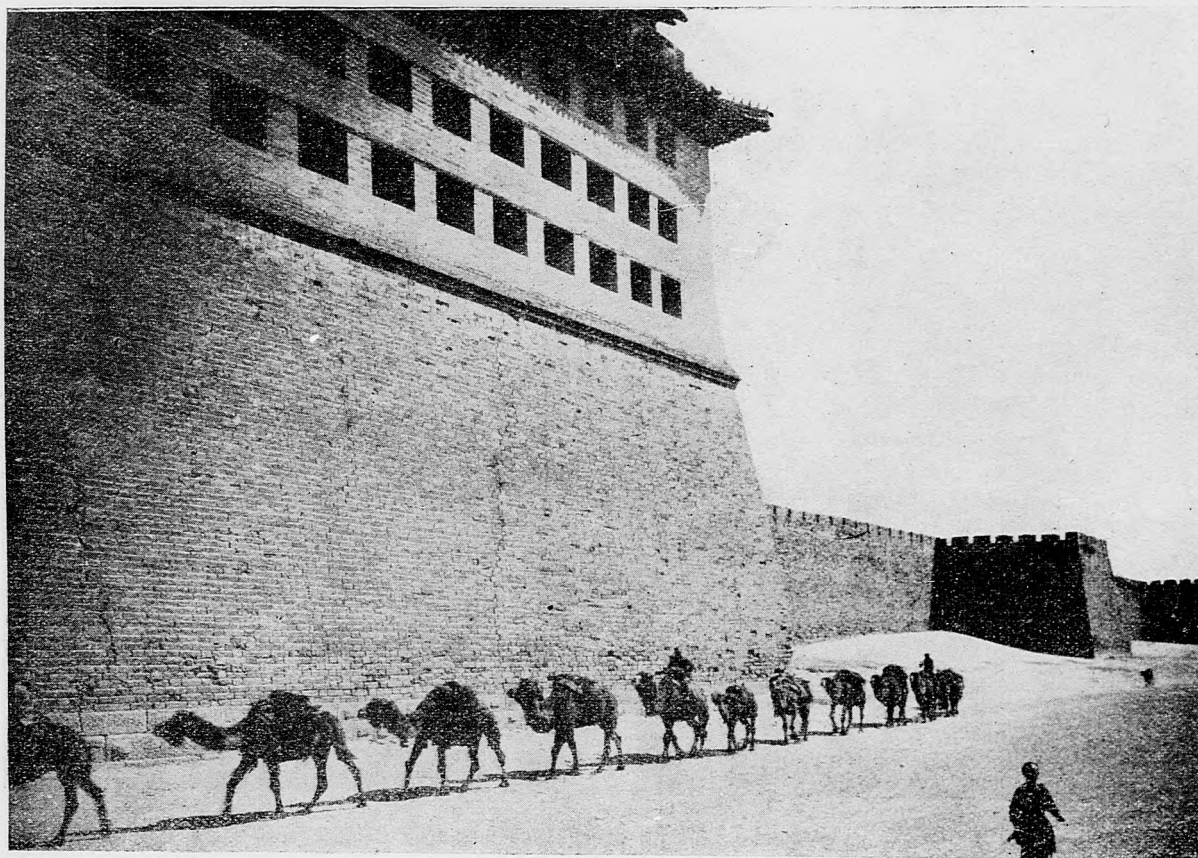
Naše ťažké mažiare vzaly pod palbu Monte Lisser, západnú pancierovú pevnosť primulanského opevneného územia.

Počet zajatých Talianov zvýšil sa o 28 dôstojníkov a 350 mužov, naša korisť ale o 5 strojových pušiek.

Naši námorní letúni bombardovali železničné budovy v Portogrnare, Latisane a Pallazuole, vnútorný prístav Grada a jednu stanicu nepriateľských námorných letúňov, naši suchozemní letúni ale na nádražie v mestách Schio a Tiovena hodili bomby.

10. júna. Na viac miestach frontu medzi Etschom a Brentou pokúsené výpady Talianov sme odrazili.

Na priestore útoku dosavadný počet zajatcov vzrástol o vyše 1600 mužov, medzi nimi o 25 dôstojníkov.

Velká brána v Pekingu.

8. júna. Na asiagskej vysokej rovine náš útok na celom fronte, ktorý sa tiahne od Cesuny a Gallia juhovýchodne, získal ďalší priestor. Naše čaty zaujaly Monte Lemerle (od Cesuny na juhovýchod) a od Gallia na východ postúpily za Ronchi.

Večer oddelenia 2. bosensko-hercegovinského pešieho pluku a štýrsko-hradeckého 27. pešieho pluku útokom dobily Monte Meletta.

Počet od začiatku tohoto mesiaca zajatých Talianov zvýšil sa na 12.400, medzi nimi 215 dôstojníkov.

Na fronte Dolomitov odrazili sme útok viac nepriateľských bataillonov proti Groda de l'Aneona.

9. júna. Naše čaty na asiagskej rovine zaujaly Monte Sisemol a od Monte Meletta na sever alpinmi silne obsadený Monte Castalgomberto.

Pred tolmeinským predmostím naše čaty po silnom delostreleckom účinku rozbúraly prekážky a úkryty jednej časte nepriateľského frontu. Z tohto podujatia vrátili sa s 80 zajatcami, medzi nimi s 5 dôstojníkmi, a s jednou strojovou puškou, ako i s iným válečným materiálom.

11. júna. Taliani svoje výpady proti jednotlivým častiam frontu obnovili a znova sme ich všade rýchle a krvave odbili.

Na Monte Lemerle naše čaty prekvapujúcim spôsobom napadly tie nepriateľské oddelenia, ktoré sa ešte v blízkosti štíta bránily, celý vrch vzaly do svojej moci a vyše 500 Talianov zajaly.

Naši letúni bombardovali nádražie v Cividale.

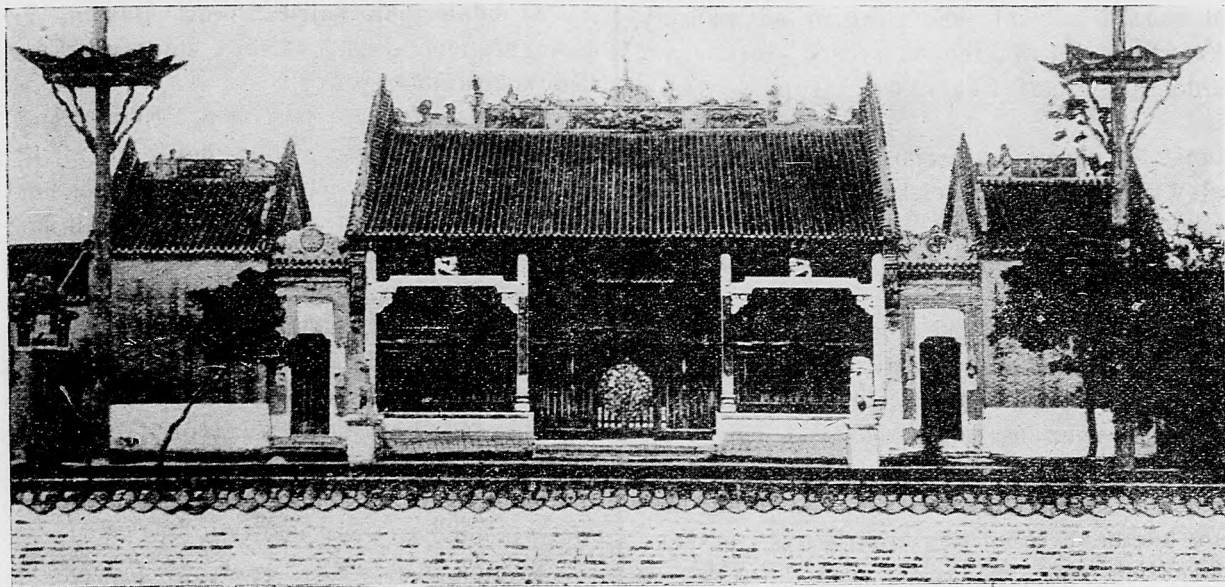
12. júna. Na juhozáp. bojišti polozenie nezmenené.

V Dolomitoch, jako aj na našom fronte medzi Etschom a Brentou, Talianov, kdekoľvek len útočili, sme odbili.

13. júna. Na fronte medzi Etschom a Brentou a v Dolomitoch delostrelecké boje časom, keď sa pomery

síciam v Dolomitoch sa nachodiacim, pokračoval v jeho nezdarných útočivých pokusoch. Naši letúni bombardovali železničné stanice Paduy a Verony.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Činská padoga (modlitebňa).

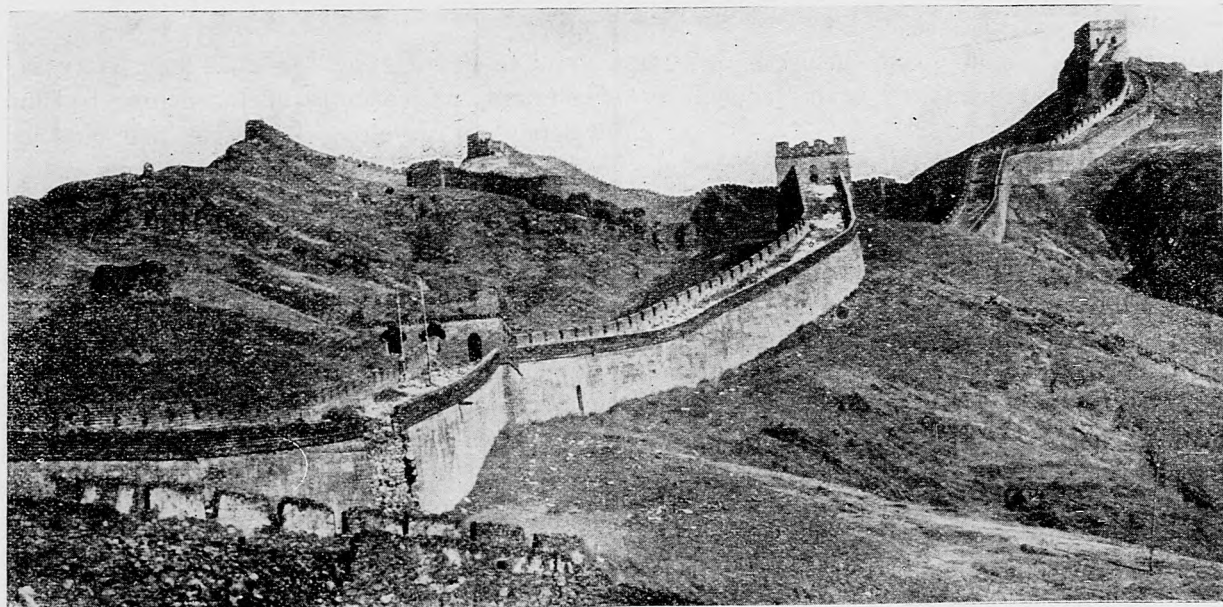
počasie zlepšily, boly veľmi živé. Taliani na viac miestach obnovili svoje nezdarené pokusy o útok.

14. júna. Položenie je nezmenené. Naše námorné lietadlá znova napadly nádražie a vojenské osady v San Giorgio di Nogara, taktiež vnútorný prístav Grada.

15. júna. Včera večer Taliani prudkú delostreleckú

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostiach západného bojišťa proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný štáb nemecký vydal nasledovné úradné zprávy :

Činský múr.

a mínometnú palbu namierili proti Doberdovskej planine a gorickému predmestiu. V noci na južnej častke planiny nasledovali útoky pechoty, ktoré ale odrazili sme už zväčša v zárodku. Na jednotlivých bodoch boj ešte není zakončený. Na tyrolskom fronte nepriateľ na odseku Peutelstein—Schluderbach, proti našim po-

8. júna. Na oboch stranách Maasu nepretrženou prudkostí ďalej trvá delostrelecký boj.

9. júna. Pri Lihonsi (od Perronsa na juhozápad) naše delostrelectvo podpálilo nepriateľské sklady streliva.

V Champagni pri suippeskom nádraží nepriateľské tábory a transporty vojsk vzali sme pod palbu a na

západnom brehu Maasu proti francúzskym batteriam, ako aj proti stĺpom pechoty a nákladným automobilom docielili sme pekné zdary.

Od Maasu na pravo boj pre nás prajne vedie sa ďalej. S veľkými silami urobené protiútoky nepriateľa medzi thiaumontským lesom a medzi horou Chapitre a pevnosťou Vaux s ťažkými jeho ztratami sa rozpadly.

Vo Vogézoch, od St. Dié na východ, rozhodnutím mín podarilo sa rozváľať francúzske zákopy vo väčšej rozsiahlosti.

10. júna. Na západnom brehu Maasu účinnive sme pokračovali v boji proti nepriateľským batteriam a šiancovým dielam.

Od rieky na východ naše čaty zdarne pokračovali v útokoch.

Po tuhom boji vyhnali sme nepriateľa z viac jeho posícií na chrbte vrchu od pevnosti Douaumont juhozápadne, v hore Chapitre a na chrbte vrchu Fumin.

Od pevnosti Vaux na západ bavorskí jágri a východno pruská pechota útokom dobila jedno silné nepriateľské polné dielo, ktoré sa ešte s vyše 500 hláv počnajúcou obrannou čatou a s 22 strojovými puškami dostalo do našich rúk.

Od 8. júna zajali sme 28 dôstojníkov a vyše 1500 mužov.

Na Hartmannsweilerkopfe jedna nemecká patrola z nepriateľských zákop priviedla viac Francúzov do válečného zajatia.

11. júna. Na oboch bokoch Maasu byly prudké delostrelecké boje.

Od rieky na východ z príležitosti včerajších bojov privezená korisť vzrástla ešte o tri kanóny a sedem strojovych pušiek.

Od Markirehu na západ jedna nemecká patrola, ktorá vnikla do zákop Francúzov, zajala jedného dôstojníka a 17 mužov.

12. júna. V Champagni, od Perthesu na sever, nemecké výskumné oddelenia vnikly do francúzskych posícií, po krátkom boji zajaly troch dôstojníkov a vyše 100 mužov, ukoristily štyri strojové pušky a dľa plánu vrátili sa do svojich posícií.

Na oboch stranách Maasu delostrelecká palba bola nezmenene čulá.

13. júna. Na výšinách od Yperna juhovýchodne sa vypínajúcich Angličania proti jednej časti našich nových posícií od dnešného dňa miestami útočia.

Na pravom brehu Maasu, na oboch stranách chrbta vrchu, ťahajúceho sa od pevnosti Douaumont na juhozápad, naše čary sme potisli napred.

14. júna. Na výšinách od Zillebeke juhozápadne počas včerajšej bitky utratili sme jednu časť nových posícií.

Od Maasu na pravo v bojoch svedených 12. a 13. júna dobili sme nepriateľské posície od majera Tiaumont na západ a na juh, zajali sme 793 Francúzov, medzi nimi 27 dôstojníkov a ukoristili sme 15 strojovych pušiek.

Pri Mariecourte, od Somme na sever a v Argonnách podujatia nemeckých patrol skončily sa so zdarom.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

O udalostach bojišťa proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

8. júna. *Mezopotámsky front*: Niet zmeny.

Kaukazský front: Mimo bojov patrol a predných stráž včera neprišla zpráva o významnej udalosti. Na ľavom krídle so ztratami nepriateľa odbili sme slabými silami pokúsený prekvapujúci útok nepriateľa. Dva nepriateľské lietacie stroje, ktoré preletely ponad Sed il Bahr a Kum-Kaleh, zahnali sme za morskú užinu. Jednu nepriateľskú patrolovú loď, ktorá sa chcela sblížiť ku Kuš-Ade, trafily dva náboje nášho delostrelectva a keď na palbu jedným výstrelom odpovedala, bola prinútená utiahnuť sa na otvorené more.

Adenský front: Naša palba porúchala dva nepriateľské lietacie stroje.

9. júna. *Kaukazský front*: Z pravého krídla neoznámili žiadnej udalosti. V centre vzájomná je palba pechoty. Na ľavom krídle jedno naše oddelenie prudkou palbou prepadlo nepriateľské čaty, ktoré robily opevňovacie práce, odohnalo ich z posícií, ktoré potom obsadilo.

Z ostatných frontov neprišlo zprávy o významnejšej udalosti.

10. júna. *Mezopotámsky front*: Na odseku Fellahie naše delostrelectvo strieľalo na rozličné posície nepriateľove.

Dve nepriateľské kanónové lode, ktoré sa nevedely zachrániť, následkom výbuchu delostreleckého streliva vyletely do povetria. Tri veľké dopravné lode, ktoré tieto kanónové lode vliekly a tiež byly naložené delostreleckým strelivom, utonuly. Mimo toho palba nášho delostrelectva na štyroch, výbušným materiálom naložených dopravných lodiach, ktoré len následkom rýchleho prúdu vody bolo možno zachrániť, spôsobily oheň. Štyri veľké sklady streliva, ktoré byly na brehu rieky, úplne vyletely do povetria. Výbuch tých nábojov, ktoré byly v týchto skladoch, v tábore jedného nepriateľského bataillona zapríčinil oheň. Tábor bol úplne zničený.

Z príležitosti boja s nepriateľom na okolí Šemdianu nepriateľskú jazdu, ktorá pozostávala z vyše tisíc hláv, úplne sme zničili. Len celkom málo nepriateľom sa podarilo ujsť. Početné zvieratá, telefonový a mostový materiál, taktiež veľké množstvo zbrane a streliva sme ukoristili.

Kaukazský front: Niet zmeny. Jedon nepriateľský lietací stroj, ktorý nad Fatšou na odseku Smyrny vyletel, palba nášho delostrelectva prinútila k odleteniu. Jedon nepriateľský monitor vo výške Fatše asi 20 ráz bez zdaru strelil na hadžinlarský breh. Druhý nepriateľský válečný loď na výšiny východne od ostrova

Kösten započaly palbu, ktorá tiež ostala bez účinku. Nepriateľské válečné lode v okrese Kaše bombardovali prístav Šalmuj. Len jedna osoba, jedna kresťanka, prišla o život.

11. júna. *Kaukazský front*: Na pravom krídle a

12. júna. *Mezopotámsky front*: Niet zmeny.

Kaukazský front: V miestnych bojoch, ktoré sa na pravom a ľavom krídle odohraly, zajali sme celý rad nepriateľských vojakov a ukoristili sme veľké množstvo pušiek, telefonového vstrojenia a válečný materiál

Honvédske cintoriny v tyrolských vrchoch.

v centre nebolo zvláštnych operácií. Na ľavom krídle viac útokov nepriateľa proti našim predným posiciám, sme odbili. Rusi v tomto boji utratili vyše sto mŕtvých a ranených a niekoľko zajatcov.

Palba našich kanónov zahнала jednu nepriateľskú loď, ktorá sa v morskej užine Alaman-Boghoz blížila ku Kuš-Ade. Dve nepriateľské lode proti Kötöku na okolí Mekri bez zďaru strieľali granátmi, potom sa utiahly.

k stavaniu šiancov. Vo včerajšej našej zpráve spomenutý boj, ktorého následkom bolo zničenie asi 1000 hláv počítajúcej ruskej jazdy, bol svedený v blízkosti rieky Vappe, od obce Čenlebrek na juh a od obce Anadiu na východ. Dňa 11. t. m. predpoludním päť nepriateľských lietadiel na predmestia Smyrny hodilo asi 60 bomb. Z obyvateľstva viac ženských a dieťok prišlo o život, pofažne bolo ranené.

13. júna. *Mezopotámsky front*: Na okolí Fellahie jednu na pravom brehu Tigrisa napredujúcu jazdeckú kompániu v jednej srážke sme zbili a prinútili k cúvnutiu. Z tejto príležitosti ukoristili sme 26 koní.

Tie dve kanónové lode, ktoré palba nášho delostrelectva porúchala, celkom utonuly v rieke Tigris. čo pozorovanie našich letúňov rozhodne ustálilo.

Na južnej časti Iraku následkom posledných ztrát Rusov perskí dobrovoľníci každú príležitosť použijú ku napadnutiu ruských oddelení a zapríčiňujú im veľké ztraty. Posledne jedno ruské kozácke oddelenie, ktoré pozostávalo zo 120 hláv a tým úmyslom napredovalo, aby prišlo od Šeik Baidu na východ k anglickému táboru v Ali-Gharbi, napadli jazdeckí bojovníci z okolia Darištunu. Kozáci utratili 103 ľudí, ďalej všetky svoje kone, zbraň a vystrojenie.

Na okolí Eufratu naši bojovníci dorúbali jedno 400 hláv počítajúce anglické oddelenie.

Kaukazský front: Včera nestalo sa žiadnej významnej udalosti. Na pravom krídle a v centre na jednotlivých miestach boli delostrelecké boje. Na odseku Čorok jedon nepriateľský bataillon, ktorý vnikol do našich napred potisknutých zákop, protiútokom sme odtiaľ vyhnali. Dve strojové pušky, početné pušky a válečný materiál sme ukoristili. Na ľavom krídle odrazili sme jedon nočný útok, ktorý urobili proti našim predným posiciam.

Od ostrova Kösten jedon monitor palba nášho delostrelectva odohnala. Naše delostrelectvo bombardovalo nepriateľské sklady na spomenutom ostrove, taktiež na ostrove Hakim.

Dňa 11. júna naše lietacie stroje bombami a strojovými puškami napadly pri Suezskom kanále samanský a kantarský tábor a spôsobili veľký zmatok. Ďalej napadly jedon anglický vodný lietací stroj a prinútily ho vrátiť sa na jeho loď.

Vojna na mori.

Morská srážka pred pobrežím Flandrie.

Berlin, 9. júna. Wolffova kancelária oznamuje z Brügge: Dňa 8. júna rano pred pobrežím Flandrie bol delostrelecký boj z veľkej diaľky medzi nemeckými monitormi a torpedoborcami. O viacerých našich salvách sme ustálili, že dosiahly treffery. Nepriateľ nato cúvol smerom Dünkirchenu. Nemecké válečné sily neutrpeľy žiadnej ztraty.

Popoludní jedon náš morský lietací stroj sostrelil jedon francúzsky válečný lietací stroj. V ňom sediacich vzala a do prístavu zaviezla jedna naša podmorská loď, ktorá bola na blízku.

V máji utonulo 56 nepriateľských lodí.

Viedeň, 10. júna. Rakúsko-uhorské a nemecké podmorské lode a míny behom mája potopily 56 nepriateľských lodí. Potopené lode spolu obsahovali brutto 118.200 registrových tún.

Potopený taliansky pomocný križiak.

Úradná zpráva veliteľstva flotty vydaná 11. júna.

Jedna naša podmorská loď 8. júna večer potopila veľký taliansky pomocný križiak «Principe Umberto», na ktorom bolo vojsko a ktorý sprevádzalo viac torpedoborcov. Loď za pár minút utonula.

Veliteľstvo flotty.

Anglický križiak «Hampshire» narazil na mínu.

Londýn, 12. júna. Admiralita oznamuje: Dokázalo sa, že križiak «Hampshire» dňa 5. júna večer o 8. hodine narazil na mínu a za desať minút utonul. Križiak sprevádzaly dva torpedoborce, ale tieto pre veľký víchor, nemohly udržať potyk s križiakom. Hľadanie štyroch ochranných člnov, ktoré spustili s križiaka «Hampshire» zostalo bezvýsledné. Treba sa vzdať každej nádeje, že mimo tých 12 ľudí, ktorým sa podarilo oratovať sa, ešte niekto sa zachránil. Medzi zachránencami križiaka «Hampshire» dôstojníka niet. Medzi mrtvolami, ktoré voda vyhodila na breh, je aj mrtvola podplukovníka Fitzgeralda, Kitchenerovho tajomníka.

Zahnaté talianske lode.

Dňa 12. júna rano tri torpedové lode nepriateľove vnikly do prístavu Parenzo. Obranné batterie a naše lietadlá ich zahnali. Palba ich kanónov ostala bez účinku. Len jedna stena a krov jedného domu boli ľahšie porúchané, ranený nebol nikto, kdežto naše batterie a naši letúni viackrát trafili.

Veliteľstvo flotty.

Parenzo leží na polceste loďnej čiary Triest—Pola a je konečnou stanicou z Triestu odchádzajúceho miestneho vlaku. Má asi 15.000 obyvateľov.

Vojna v povetří.

Útok na Mestre a Benátky.

Úradná zpráva veliteľstva flotty vydabá 2. júna. Jedon roj našich morských lietacích strojov v noci s 11. na 12. júna železničnú čiaru San Dona-Mestre a železničné stavby v Mestre hojne a s viditeľne dobrým zdarom bombardoval. Sklady rušňov trafilo viac volltrefferov.

Naši letúni aj na benátsky arsenál hodili bomby. Napriek prudkej palbe všetky lietacie stroje sa vrátili.

Veliteľstvo flotty.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným, aby «Krestana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezťažovali. Odberateľov «Krestana» ale, ktorí nám predplatné od dlšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomínáme, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Magura za podolinské katolíckeho hlavné gymnásium.

Pán direktor podolinského katolíckeho hl. gymnásia Piaristov, ktorý všemožne pracuje na tom, aby podolinské gymnásium preložené bolo do Poprádu, v jednom článku spišsko-novovesských novín «Szepesi Lapok» vystupuje proti mne pre ten článok, ktorý som pod menom «Magurčan» v tých istých novinách, ako aj v našom milom «Krešťan»-e bol uverejnil. Medzi iným hovorí i to, že Magura tak málo žiakov dáva podolinskému gymnásiu, že nemá žiadneho práva žiadať si strednú školu a že tí magurskí páni, ktorí podpísali prosbu, nie podpisom, lež posielaním svojich dietok do tej školy by mali ukázať svoju zaujatosť o tú školu. Moja odpoveď je nakrátko nasledovná:

Magura si ani nežiada osobitnú strednú školu, lež to aj pán direktor volky-nevolky uznať musí, že Magura, ako verná čiastka krajiny, ktorej synovia krvou pečatia svoju lásku k uhorskej vlasti, veru má právo prosiť a žiadať, aby aspoň v jej bezprostrednej blízkosti už jestvujúci jediný vyšší kultúrny ústav aj naďalej poskytnul Magure požehnanie vyššej vzdelanosti (kultúry), ba ešte účinlivejšie ako doteraz: na príklad zariadiť by mali professori po magurských obciach poučné prednášky so svetlými obrazmi atď. Aj učebný záujem Magury vyžaduje, aby podolinské gymnásium, ktoré behom stololetí pod pečlivým vedením Piaristov z rodákov magurských nejedného užitočného syna vychovalo cirkvi a vlasti, aj naďalej udržiavané bolo v Podolinici. Magurskí úradníci a učitelia, ktorí sú zväčša mladí ľudia, podpísali prosbopis nie preto, aby svet o nich vedel, nie cieľom kriklavej agitácie, lež z piety, z úcty oproti gymnásiu a vedení starostlivosťou ohľadom budúcnosti svojich dietok — pred očami mali nie natoľko smutnú prítomnosť, ktorú niektorí nadužívajú oproti podolinskému gymnásiu, lež viac lepšiu budúcnosť. V Magure je prítomne najmenej dvadsať panských chlapcov, ktorých rodičia — jestli natoľko vyrastú — do Podolinca mienia dať do školy. Aj gazdovia začínajú sa vždy viac a viac zaoberať s tou myšlienkou, že by dobre bolo deti dávať do škôl, zvlášte teraz, keď si z gazdovstva ľahším spôsobom zadovážiť môžu potrebné peniaze. Na základe tohoto úfať možno, že po vojne v krátkom čase aj 40—50 magurských chlapcov by navštevovalo podolinské katolíckeho gymnásium. Niektorí gazdovia, ktorí už aj teraz by boli chceli do gymnásia posielat svojich synov, následkom nedostatku pracovných sil zapríčineného vojnou, prinútení boli ponechať ich pri gazdovstve, ba znám v Magure i takého gazdu, ktorý z tej istej príčiny prinútený bol pretrhnúť začaté školovanie svojho syna.

Opravdivý a nesebecký učiteľ a vychovávateľ ináč menšiemu počtu žiakov — čo pán direktor za jedon hlavný dôvod udáva proti podolinskému gymnásiu — len teší sa má, bo lepšie a dôkladnejšie sa môže za-

oberať s jednotlivými; malý počet žiakov teda neškodí ústavu a žiakom, ba naopak, len osoží.

Podolinské gymnásium bolo blízko cez tri stololetia hlavnou, ba jedinou pýchou dvoch veľkých vidiekov, t. j. starolubovenského a starovesského okresu, ba aj istej čiastky kěžmarského okresu; nech sa teda nediví pán direktor, že je obecenstvo rozhorčené proti tomu, kto miesto toho, aby sa usiloval pozdvihnúť ústav a vidiek, o to sa namáha, aby tá škola bola zavretá, dotyčne na iné miesto, kde jej vôbec niet zapotreby, preložená a aby vidiek kultúrne klesol. Práve naopak, to by bolo najviac poľutovania a odsúdenia hodné, keby sa obecenstvo tých dvoch — asi 60 obcí počítujúcich — veľkých vidiekov ľahostajne dívalo na to, ako by ho chceli pozbaviť aj toho jediného vyššieho kultúrneho ústavu. Proti preloženiu podolinského gymnásia do Poprádu najnovšie zaviedli pohyb i mestá Kěžmarok a Nová Ves (Igló) a pošlú deputáciu k vláde.

František Klein,
rim.-kat. farár richvaldský.

Poctivosť obchodníka.

Verejná tlač od pečiatky vojny mala mnoho príčin písať o tomto predmete. Mnohí ľudia, ktorí sa i predtým s obchodom zaoberali a mnohí, ktorí sa len medzi časom stali obchodníkmi, zabudli na to, že hlavnou vlastnosťou obchodníka má byť *poctivosť*. Človek vojde do obchodu v tej mienke, že bude poctive obslužený, že za svoje peniaze dostane zodpovedný tovar, že ho neoklamú. Solidný obchodník bedlive chráni svoju česť a veľkú váhu kladie na to, aby jeho obchod mal vždy dobré meno. Svoju kupeckú česť a svoje dobré meno stavia na kocku len taký obchodník, ktorého jediným cieľom je čím skôr a čím viac peňazí nahraabať a keď sa už dobre operil, potom zmizne jako gáfor, osadí sa inde — kde ho nepoznajú.

Na počiatku vojny páchaly sa veľké zneužívania zvlášte pri obchode s potravnými článkami. Policia veľmi často mala do roboty s rozličnými šudierami, ktorí všelijakými švindlami obecenstvo vykorisťovali. Novšie udáva sa mnoho švindlov v obchodoch, kde šaty a zaobuv predávajú. O takomto odsúdenia hodnom páde svedčí nasledovná udalosť. Jedon gazda išiel ku istému šustrovi, ktorý je viac kupecom než šustrom a kúpil pre svojho paholka bakanče, lebo dľa uzavretej služobnej smluvy gazda je povinný šatit paholka. Za bakanče dal tuším tridsať korún. Len raz mal paholok bakanče na nohách; z bakančov spadly podošvy. A jaké to byly podošvy! Pod tenkou kožkou, ktorá sotva mala hrúbku jedon millimeter, nalepené bolo handár a papieru. Podošvu nebolo možné pribiť, keď teda lep popustil, podošva odpadla. Oškodený gazda ľahal šustra na zodpovednosť, tento ale ukazoval na tabulku, vyvesenú v obchode, na ktorú napísal, že «za odpredaný tovar neberie žiadnu zodpovednosť.» Touto tabulkou chcel — jako fikovým listom — zakryvať svoju poctivosť.

Čestne smýšľajúci človek má o poctivosti iný pochop. Poctive smýšľajúci obchodník vôbec neodrží v obchode také články, ktoré nezodpovedajú, o ktorých sám vie, že objednávateľ len peniaze nadarmo vyhodí, keď patričné články kúpi. A že patričný obchodník vedel, s jakým švindlom sú články zhotovené, to dokazuje v jeho obchode vyvesená tabuľka. Keby tu nebolo reči o švindli, nebolo by na tabuľku žiadnej potreby. A keby patričný obchodník slušne a čestne smýšľal, vtedy by kupujúcich sám upozornil na švindle. Pravda, že by sa potom papierové bakanče nemiňaly. Lebo kto má zvlášte v terajších drahých časoch peniaze na vyhodenie? Kto by kúpil zaobuv na tri-štyri hodiny?

Takmer zo dňa na deň uverejňuje verejná tlač chýry o podobných švindloch. A čo všeličo diať sa musí na vidieku, o čom sa verejnosť ani nedozvie. Súdy majú dosť roboty s pojednávaním takýchto pravot a vymerávajú vždy prísnejšie a ťažšie tresty, aby páchanie podobných švindlov prekazilo. Ale ziskuchtivosť a hrabivosť niektorých ľudí je toľká, že ich ani prísne zakročenie vrchností, ani ťažké tresty od páchania ďalších zneužívani neodstrašia. Jediným ich cieľom, jedinou ich snahou je naplniť si vrecká; že jakým spôsobom, to im je pobočným.

Toľko klamstva sa za roky nepáchalo, jako sa popácha teraz behom jedného mesiaca. Tu ti predajú jakési čirizom spletené nohavice, tu zas bakanče s papierovými podošvami; a to za drahé peniaze. Lebo vraj teraz všetko zdraželo. A toto je titul ku vykorisťovaniu.

Súdy majú dosť roboty s pojednávaním rôznych švindlov. Ale nech majú bárskolko, každý švindľ treba oznámiť. Toto je záujmom chbecenstva, ale je aj záujmom každého poctivého a solídneho obchodníka, ktorý dá mnoho na svoju kupeckú česť a všemožne bráni sa proti tomu, aby ho s niektorými pochybnými existenciami do jedného radu stavali.

Voly či kone držať?

Kone majú čo ťažné zvieratá nasledujúce prednosti: sú čerstvejšie, rýchlejšie a všeobecne vytrvanlivejšie, než voly a preto spravia v tejže dobe viac práce. Menovite kone môžu sa aj v rýchlom chode pohybovať, tak že sa im zvlášte pri oraní na ťažkých pôdach prednosť dáva pred volmi. Sú cvičenejšie a obratnejšie, než voly a preto sa lepšie hodia k prácam, ktoré majú byť bedlivejšie, starostlivejšie prevedené, jako pri siati pomocou strojov atď. Kone znesú skôr pomery povetnostné, lepšie znesú veľkú zimu a veľkú horúčnosť a preto sa lepšie hodia pre dlhé chôdze po zlých cestách.

Naproti tomu majú voly nasledujúce prednosti: majú pravidelnejší, menej prudký chod a utiahu tiež pri zdľhavejšej chôdzi práve tak ťažké ťarchy, jako stredne silné kone. Voly sa lepšie hodia predovšetkým k oraniu a bráneniu, ponevác rovnomerne pracujú. Aj pri vozbe, kde sa nehľadí na zvláštnu rýchlosť a keď

cesta nenie príliš dlhá, vykonajú skoro to samé, čo kone. Robia v mäkkej, ťažkej, niečo vlhkej pôde kopytom svojim širšie síce, ale menej hlboké diery v pôde a vstave sú z nich nohy o mnoho ľahšie vyťahnuť. Ďalej sú voly menej chorobám vystavené, než kone a trus ich sa dá na všetky pôdy použiť, ktorý tiež lepšie účinkuje, ako trus koňský. Čo je však najvýhodnejšie, je tá okolnosť, že chova volov je o mnoho lacnejšie. Taktiež pri kúpe stojí kôň o mnoho viac, než vól a aj náčinie koňa je drahšie, než jarmo volovo. Ďalej netreba voly tak opatrovať a aj krm je o mnoho lacnejšie.

Veľmi dôležitou je konečne tá okolnosť, že voly, keď nenie žiadnej práce, môžu dlhšiu dobu tieho stáť v stajni, kdežto kone, jako vieme, dlhší pokoj v stajni neznesú, zoslabnú, ochorejú a skoro vždy rovnaké množstvo krmu požadujú. V celku stojí krm vola o dve tretiny menej, než chovanie koňa. Pravda tento ročitý výdavok nerozhoduje otázku, či je práca volom vykonaná lacnejšie, než práca koňa, bo treba tu do povahy vziať ešte aj počet pracovných dní do roka jak koňa, tak aj vola, taktiež aj prácu behom jedného dňa vykonanú.

Keďby niekto chcel vo väčšom hospodárstve všetky kone nahraďiť volmi, bolo by to v najviac pádoch chybou, bo pri pomerne vzdialenejších poliach od hospodárstva, nemožno sa bez koní úplne zaobiť. Vylučne držanie koní možno ale priamo nazvať drahým, čo je ostatne na mnohých panstvách vo zvyku. Kde sa skutočne odhodlajú k tomu, aby si so značnými peňažnými obeťami v čas potreby volmi vypomohli a po práci ich zase predali, tam nezbyva nič iného, než držať toľko, koľko ich je treba v dobe najväčších prác, totižto na jar a na jaseň, pri čom, ako sa samo sebou rozumie, vo veľkej čiastke roka nebývajú upotrebované, ačkoľvek výdavky na ich udržiavanie sú vždy rovnako veľké. Najvýhodnejšie je teda držať len toľko koní, koľko možno cez celý rok zamestnávať. V tom prípade, keď je viac prác, je prospešnejšie voly alebo kravy držať, čím sa aj výdavky na udržiavanie ťažného dobytká značne znížia

Význam poľného vtáctva pre roľníctvo.

Málokterému roľníkovi príde na rozum ten veľký význam, aký má poľné a lesné vtáctvo pre roľníctvo. Môže sa s úrčitosťou riecť, že bez tohoto vtáctva roľníctvo by bolo nemožné, lebo hmyz by sa natoľko rozmnožil, že by každú bylinu zničil. K zachovaniu rastlín od záhubného hmyzu koná vtáctvo ohromné služby; milliony ľudí nevykonalo by tú prácu, čo vykoná poľné vtáctvo.

Väčšina poľného vtáctva živí sa, hlavne v jarnej dobe v čas odchovania mladých, škodným hmyzom a ich vajíčkami.

Uvážme si, ako múdre rozdelila všemohúca ruka Božia pomocné práce hospodárske medzi vtáctvo. Niektoré živí sa výhradne hmyzom vo vzduchu poletujúcim, iné vyzobávajú vajíčka hmyzu z tak malých

škár stromov, ktoré by oko ľudské ani nezbadalo, tým menej ruka ľudská zničiť mohla; iní vtáci vyzobávajú hmyz na listoch bylín a stromov uhniezdený, iní zas vyhrabávajú ho zo zeme. Veľká časť poľného vtáctva živí sa húsenicami. Vrabcí živí sa v prvej polovici leta húsenicami a chrústami. Kukučky chytajú veľký, chlpatý hmyz, do ktorého by sa menšie vtáky nechytily; sovy tiež dobrú službu konajú tým, že vysledia myšie hniezda a ničia myši.

Kto tedy uzná tie mnohonásobné služby, ktoré koná poľné vtáctvo na ochranu našich úrod, dozaista za potrebné uzná, aby sa títo pilní pomocníci hospodárov chránili. A k tomuto cieľu sú aj skoro všade isté zákony a nariadenia. Ale viac, ako tieto zákony a nariadenia môže vykonať škola a rodič, keď poučí nevedomé dietky o užitočnosti vtáctva, keď im živými barvami vyobrazí tú surovosť, ktorej dopúšťajú sa všetci tí, ktorí vajíčka alebo mladé vtáčky vyberajú.

Ohľadne privábením vtáctva rozumní zahradníci pripievajú na stromy robené hniezda, do ktorých sa vtáctvo nanosí a za túto pozornosť sa im tým odslužuje, že im stromy očistí od hmyzu a od húseníc.

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ ku snemovni vyslancov.

Na pozdravné telegramy snemovne vyslancov jeho veličenstvo kráľ predsedovi snemovne vyslancov poslal nasledovný telegram: «So snemovňou vyslancov uhorského snemu dojate sa rozpomínam v dnešný výročitý deň na moje korunovanie pred štyridsaťdeväť rokami, ktorým dôveryplné spoluúčinkovanie koruny a národa vidím zabezpečené a týmto sa pre moje uhorské kráľovstvo otvorila cesta nemýleného pokroku. Vtedy položené pevné základy preporodenia monarchie a uhorského štátu umožnily, aby uhorský národ tak mohutne sa vyvinujú, zastal svoje miesto v našom boji, ktorý vedieme na obranu nášho štátneho života. S hlbokým uspokojením prijímam teda v tento mne a národu spoločne pamätný deň hold snemovne vyslancov a s národom spolu iste ufajúc, že moje verne bojujúce čaty vydobijú zabezpečený, požehnanie prinašajúci pokoj, snemovni vyslancov za vrelé prejavenie verejnej oddanosti posielam svoju srdečnú vďaku. Franc Jozef.»

Za pozdrav snemovne vyslancov poďakoval sa tiež telegraficky dedič trónu Karol Franc Jozef.

Výročitý deň korunácie. Z príležitosti 49. výročitého dňa korunácie vo štvrtok, 8. júna predpoludním v korunovačnom chráme v Budíne, v prítomnosti členov vlády, predsedov administratívneho súdu, kráľovskej kúrie, snemovne veľmožov a vyslancov, predsedu správcu uh. štátnych železníc, zastupiteľov hlavného mesta a stolice peštianskej, vojenských vrchností, bulharského hlavného konsula osv. pán biskup dr. Anton Nemes slúžil slávnostnú sv. omšu. Mimo toho vo všetkých budapeštianskych kostoloch boli poďakovacie služby Božie a v školách tiež vydržovali slávnosti.

Hrdinský husár jeho veličenstvu kráľovi. Honvédhusársky kaprál Štefan Szentesi, ktorého za hrdinské držanie sa pred nepriateľom vyznačili striebornou medaillou hrdinstva II. triedy, z ruského šrapnella zhotovil umelecky vystavené pero a poslal ho jeho veličenstvu kráľovi. Jeho veličenstvo prijal dar a nariadil, aby husárovi, ktorý je v občianskom živote hodinárskym majstrom, sdelili najvyššie uznanie; mimo toho kráľ husárovi poslal 100 korún odmeny.

Ladislav Szögyény-Marich zomrel. Gróf Ladislav Szögyény-Marich, bývalý velvyslanec našej monarchie na nemeckom cisárskom dvore, 11. t. m. večer v obci Csór v stolici Fejér na zvrápenie žil v 74. roku svojho života zomrel. Nebohý po skončení svojich štúdií vstúpil do služby svojej rodnej stolice. Roku 1869. bodajský okres zvolil ho za snemového vyslanca s programom Deákovej strany, roku 1882. dostal sa do spoločného zahraničného ministerstva, r. 1890. jeho veličenstvo vymenoval ho za ministra a latere a o rok stal sa velvyslancom našej monarchie na nemeckom dvore. V každom svojom postavení bol prikladným vzorom spoľahlivosti, svedomitého plnenia povinností a verným zastupiteľom záujmov monarchie. Pre tieto svoje vynikajúce vlastnosti bol jedným z najobľúbenejších ľudí jeho veličenstva nášho kráľa, nemeckého cisára Vilhelma a nebohého dediča nášho trónu Rudolfa. Pred vypuknutím vojny zo svojho skvelého, ale zodpovednosti plného úradu utiahol sa do súkromného života na svoj rodinný majetok, kde v nedeľu večer zomrel.

Z biskupstva spišského. Dňa 23. mája farársku zkušku (synodálku) složili: Franc Ulmanek, kaplán vlašský; Jozef Szlaniczay, kaplán zubrohľavský, a Martin Gallovics, aktuár kapitulskej pokladnice náboženských základín. Špirituála Alexandra Horvátha, profesora bohoslovía a Bélu Teschlera, okresného škôldozoreu, farára v Lipt. Hrádku, osvietený pán biskup vymenoval za assesorov spišskej svätej stolice. Ondrej Varsányi aj naďalej ostane v Spišskej Belej za kaplána.

Sobáš slepého vojaka. Z Rim. Soboty sdeľujú, že tam husár Pavel Szliva z Gömörsidu, ktorý na ruskom bojišti na obe oči oslepol, v pondelok slávil svoj sňatok s Mariou Nagy, dcérou jedného gazdu v Kurinci. Kostol bol nabitý zaujímavým sa obecnstvom a prítomní boli aj dôstojníci miestnej posádky, ktorí sa mladuche zavďačili utešenou kytkou. V kostole hral vojenský hudobný sbor. Pavel Szliva za svoje hrdinstvo na bojišti bol vyznačený veľkou striebornou medaillou hrdinstva.

Značenia na štvrtú uh. válečnú požičku vo Spiši. Žďarskí a javorinskí malí gazdovia značili 50.000 kor., v Kojšovciach baníci značili 20 000 korún.

Hrdinský skutok lubického (Spiš) policajného kapitána. Lubický policajný kapitán dr. Ondrej Roth so svojou kompániou prvý sa dostal na taliansku zem. A vtedy previedol taký válečný skutok, ktorý nemá páru v dejinách pluku. So svojou kompániou obsadil takú líniu, ktorú by bol mal dobíjať celý pluk, ukoristil tri kanóny, viac strojových pušiek a zajal 700 Talianov.

Z baňskobystrického biskupstva. Baňskobystrický osvieteny pán biskup dr. Farkas Radnai v svojom 7. obežnom liste nariadil kostolnú sbierku pre spolok Červeného Kríža aj sbieranie liečivých rastlín. Z príležitosti karpátskych slávností zariadených 1. mája v rim.-kat. ľudových školách baňskobystrickej diecéze na cieľe znovavystavenia karpátskych obcí spustošených následkom nepriateľského obsadnutia, sossbierali 5453 korún.

Púť do Mária Štain. Budapeštiansky Katolícky Delnícky Kruh pre slovenských veriacich dňa 2. júla usporiada púť na milostné miesto Mária Štain. V nedeľu ráno o 6. hodine bude sv. omša za pútnikov v Jozefovskom farskom kostole a po skončení svätej omše pohnú sa pútnici v mene Božom na milostné miesto. Na milostnom mieste Mária Štain bude veľká sv. omša so slovenským spevom za pútnikov; taktiež aj slovenská kázeň. Popoludní o 2. hodine začneme sa modliť sv. Ruženec a spievať litánie k úcte Blahoslavennej Panny Marie. Po skončení služieb Božích na milostnom mieste, vrátíme sa nazpät do Budapešti a dorazíme večer okolo 8. hod. do božieho chrámu Jozefovského. Bratia a sestry v Kristu súčasťnite sa v čím valnejšom počte na tejto slávnosti Marianskej. V prípade nepriaznivého počasia slávnosť odbývať sa bude v nasledujúcu nedeľu. Vodcom púte bude známy duchovný Dr. Pavel Žížka, predseda Kruhu. Riaditelia púte zo správy Katolíckeho Delníckeho Kruhu: Ján Krajčí, Štefan Iskra, Vincenc Jonec modleník.

Z prešovského gr.-kat. biskupstva. Následkom odumretia Petra Habinu, dekana-farára v Bôlže, so spravovaním košického dekanátskeho okresu poverený je Mikuláš Haresár, farár v Izdobe.

Zmena vo výučbe v občianskych a vyšších ľudových školách. Minister osvety snemu predostrel návrh zákona, ktorý sa poľahuje na zmenenie XXXVIII. zák. článku z r. 1868. znejúceho o občianskych školách (polgárkach) a o vyšších ľudových školách. Návrh vyrieka, že občianske školy budú mať odteraz štyri triedy, teda piata a šiesta trieda zanikne. V smysle návrhu riadnymi učebnými predmetami polgárky sú: náboženstvo a mravoveda, maďarčina a maďarská literatúra, nemčina alebo na miesto nemčiny v školách s maďarskou naukoslednou rečou naukosledná reč patričnej školy, dejepis Uhorska, dejiny sveta, zemepis, rastlinopis a zveropis, nerastopis a chemia, silozpyt, počty, meroveda a účtovníctvo, zdravoveda, nauka o hospodárstve a spoločenskosti, spev, kreslenie a písanie, telocvik a ručné práce. Mimoriadne predmety polgárky sú: praktické hospodárstvo, stenografia a písanie na stroji, hudba a vo vyšších dvoch triedach latinčina, francúzština alebo iná cudzia reč. Učebný rozvrh polgárok tak treba ustáliť, aby v chlapčenskej polgárke postupoval s učebným rozvrhom štyroch nižších tried stredných a v dievčenskej polgárke s rozvrhom štyroch nižších tried vyššej dievčenskej školy a každý učebný predmet aby tvoril skončený celok. K vyučovaniu

riadnych predmetov týždenne treba obrátiť najmenej 24 hodín. V obciach, kde je chlapčenská polgárka, treba založiť aj hospodársku školu s troma ročníkmi. Všetky vyššie ľudové školy ich udrzovatelia povinní sú postupne zmeniť v polgárku so štyrmi triedami, alebo ich zavreť.

Múka v rakvi. V Budapešti v sklade Južnej železnice financom bola podozrivá jedna veľká kistňa, ktorú temešváarsky pohrabný spolok «Concordia» poslal do Budapešti a o ktorej povozný list udával, že je v nej kovová rakev. Kistňu otvorili, s kovovej rakvi snali vrchnák a našli v nej dve vrecia najjemnejšej pšeničnej múky. Múku, ktorú v rakvi chceli prepašovať z Temešváru do Budapešti, kúpila hlavnomestská pekárňa a cenu múky dali základine pre vojenských invalidov. Proti zasielateľovi múky zaviedli pokračovanie.

Vojenské vyznačenia. Jeho veličenstvo kráľ dovolil, aby honvédske plukovník Alexander Förster, rodák zo Spišských Vlach, prijal a nosil od nemeckého cisára darovaný železný kríž I. triedy. Reservný nadporučík Michal Máriássy za svoje hrdinské chovanie sa proti nepriateľovi dostal odznak «Signum Laudis». Popradský učiteľ, účtovnícky poddôstojník Anton Scharnitzky za svoju zdarnú a vernú službu pred nepriateľom dostal strieborný záslužný kríž na stužke hrdinskosti. Štefan Károssy, poručík 85. peš. pluku, pre svoju hrdinkosť vyznačený bol medaillou «Signum Laudis». Levočský mestský sluha Jozef Tökölyi, ktorý bojuje ako landšturmista, následkom svojej hrdinkosti, vyznačený bol s malou striebornou medaillou. Peter Jancuska, firer 9. honvédskeho pešieho pluku, na uznanie svojho hrdinského chovania sa pred nepriateľom, vyznačený bol so striebornou medaillou hrdinkosti II. triedy.

Zamestnanci koš.-oderbergskej železnice v mesiaci apríli pre rodiny svojich narukovaných súdruhov sossbierali 2990 korún, ku ktorému obnosu hl. správca Garibaldi Pulszky zase prispel 400 korunami.

Z talianskeho zajatia. Kadét Ondrej Lazar, žiak VII. triedy kéžmarského gymnásia, padol do talianskeho zajatia, internovaný je v Sicílii, odkiaľ v tieto dni písal do Kéžmarku.

Z ruského válečného zajatia. Čomatelský (gemerská st.) učiteľ Anton Kosztelnik z Ufy písal spišskorichvaldskému farárovi, že s Jozefom Ruttkaym pracuje v kancelárii. Spiskorichvaldský mládenec Ignác Merčák písal, že robí vo fabrike v Kijewe.

Vojenské vyznačenia. Jeho veličenstvo kráľ na uznanie hrdinského chovania sa a výtečnej slnžby Georgovi Zimovi, kapitánovi 67. pešieho pluku a Francovi Stutzmannovi, kapitánovi 85. peš. pluku, udelil vojenský záslužný kríž tretej triedy s válečnou ozdobou. Jeho veličenstvo za hrdinské chovanie sa proti nepriateľovi Gejzu Bergmannu, nadporučika 67. peš. pluku, vyznačil s odznakom «Signum Laudis».

Smrť v lese. 53-ročný Martin Drugai z Východnej (Liptov) stinal drevo vo veľkofrankovskom (Spiš) lese, medzi čím zabilo ho jedno drevo.

Smrť hrdinov. Poprádsky rodák Julius Bresel, kadét 39. peš. pluku, 15. mája na talianskom bojišti trieskou z granáta ťažko bol ranený na hlave a po ťažkom trápení 25. mája zomrel v Laibachu v 20. roku života svojho. Rodičia dajú domov doviesť mrtvolu mladého hrdinu. — Následkom skúmania vojenskej vrchnosti konečne vysvitlo, že veľkohnilecký (Spiš) rim-katolícky učiteľ Ján Schmidt, ktorý doteraz vykázaný bol ako zmiznutý, 1. novembra 1914. hrdinskou smrťou zomrel pri obci Moskale a tam bol i pochovaný.

Z Magury (Spiš). Starovesský hlavný slúžny Baltazar Mattyasovszky za horlivé a zdarné účinkovanie richvaldskému válečnému gazdovskému výboru písomne vyslovil svoje úprimné uznanie a vďaky. Richvaldskí gazdovia Válečné plodiny zpeňajúcej účastinárskej spoločnosti oddali 320 metr. centov ovsu.

Obeta vojny. Kézmarský rodák Eduard Steczik, vojenský krajčír, z Mostaru mal ísť za našimi čatami do Albánska. Na ceste ale zastihlo ho smrteľné nešťastie. Keď sa viezol na lodi cez jazero Skutari, následkom lodnej nehody utopil sa blízko Vir-Pazaru (Černohorsko) 25. apríla.

V levočských vojenských nemocniciach minulého týždňa zomreli: 23-ročný Franc Torma z Veľkého Kőröšu, obecný vojak 7. husárskeho pluku; 20-ročný Imrich Perdoch zo Szaniszlófalva, obecný vojak 71. peš. pluku; 22-ročný Franc Ollinger zo Sanktfloriánu, obecný vojak 4. dragónskeho pluku; 21-ročný Franc Schirmböck z Bernsdorfu, obecný vojak 4. táborského delostreleckého pluku; 23-ročný Ján Olajos z Dombiratsú, obecný vojak 101. peš. pluku; 36-ročný Vavrínec Kiezko z Apáthegyalju, obecný vojak 14. honvédskeho pluku; 22-ročný Ján Fedoresuk z Janiny a 22-ročný Ján Uzdib z Dubrovice. Pochovali ich s vojenskou pompou. Nech je požehnaná ich pamiatka!

Spišskosobotská r.-kat. dievčenská polgárka, ktorá stojí pod vedením mníšiek, v školskom r. 1915—16. dovedna mala 67 žiačiek, v ústave bývalo 32, z ktorých boli niektoré až z Budapeštu. Okrem povinných predmetov dostaly nauku z muziky, z ručných prác a z cudzích rečí. V tomže školskom roku zhotovili žiačky mnoho štrímfiel pre našich hrdinských vojakov. V tom všeobecne obľúbenom, veľkou láskou vedenom, aj z vidieku od mnohých navštívenom, výtečnom ústave na budúci školský rok bude zápis 4. a 5. septembra.

Smrť. V Žiline zomrel Ottmár Cikkan, dozorca košicko-oderbergskej železnice, náčelník nádražia. Zosnulý nadobudol si počas vojny veľké zásluhy. Jeho veličenstvo kráľ viac ráz ho vyznačil, najposlednejšie dostal rytiersky kríž rádu Franca Jozefa. Pochovali ho v jeho rodisku v obci Maglód.

Z Vysokých Tatier. Minulého týždňa bolo vo Felsőhágu, v Tátraotthone a v Smokovciach po 20, v Tátraszéplaku 140, v Nov. Smokovciach 100 a v Tatranskej Lomnici 60 civilných hostí, okrem toho nachádzalo sa v Tátraszéplaku 130, v Nov. Smokovciach 60 a v Tátranskej Lomnici 90 vojenských osôb.

Od Červeného Kláštora (Spišská Magura). Žiaci kézmarskej polgárky a vyššej obchodnej školy koncom mája cez Richvald urobili výlet ku prelomu rieky Dunajca, ktorý tvorí takú čarokrásnu panorámu, akú príroda na málo miestach zeme poskytuje. Obzreli si aj Červený Kláštor. Pri návrate pozreli si v Toporci rodný dom nedávno zosnulého generála Artura Görgeyho, hlavného vodcu vojny za slobodu Uhorska r. 1848—49. Terajší majiteľ domu Ján Görgey ukázal im svoju zriedkavú jágerskú sbierku a ich aj pohostil.

Po 18 mesiacoch zase dal o sebe znak života. Levočský izobný maliar Ján Szkolnicsek, landšturmista 9. honvédskeho pešieho pluku, v októbri r. 1914. ostatný raz dal o sebe znak života. Odvtedy nebolo o ňom chýru. V tieto dni písal svojej žene z ruskej Kadievky, že je ruským válečným zajatcom a že je zdravý. — O Ignácovi Renczovi zo Spišskej Novej Vsi deväť mesiacov nebolo chýru, kým konečne teraz 20. marca datovaná karotka prišla od neho z ruského zajatia zo Slobodskoja. — Od kacvinského obyvateľa Ondreja Siskoviča, ktorý 15. sept. 1915. dostal sa do ruského zajatia, 30. mája prišla prvá karotka, ktorá bola datovaná v Kiewe; píše svojej manželke, že jej už viac kariat poslal a že robí vo fabrike.

Preložené jarmoky. Minister obchodu dovolil, aby v Spišskej Novej Vsi (Igló) na 7. a 8. júna padajúci krajinský jarmok vydržiavaný bol 5. a 6. júla, jasenný jarmok ale na miesto 27. a 28. septembra 20. a 21. septembra.

Mrtví a ranení.

Zkráteniny: pp. = spoločný peší pluk; hp. = honvédskejší peší pluk; jb. = jágerský bataillon; komp. = kompánia; náhr. komp. = náhradná kompánia; bat. = bataillon. Za menom stojace číslo označuje kompániu, v ktorej patričný slúži. Za menom stojaci † znamená, že dotyčný zomrel; písmena z. ale značí, že patričný je zajatý.

Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.

Dortsák Ludvík dr. zástavník v reserve (Losonc) 25. pp. 1, Fehér Alexander poručík v reserve (Balassagyarmat) 25. pp. pridelený 29. jb. 9, Gergely Franc kadet-ašpirant (Salgótarján) 25. pp. 7, Máté Adalbert zástavník (Losonc) 25. pp. 11, Nemes Gejza kadet-ašpirant v reserve (Dobšina) 25. pp. 9, Rachler Franc kadet (Losonc) 25. pp. 4. maršbat. 3, Veress Andrej kadet (Nagyroce) 25. pp. 4. maršbat. 3, Abelovsky Pavel (Szenna) 25. pp. 4, maršbat. 1, Ambrus Andrej (Özörény) 25. pp. 4 z., Angyal Ladislav (Radóc) 25. pp. 7, Anna Štefan (Barka) 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Antal Ján (Dabar) 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Antal Jozef (Dúháza) 25. pp. 3 †, Argalaš Ladislav (Losonc) 25. pp. 2, Árva Franc (Rimóc) 25. pp. 11, Árvai Ján (Gács) 25. pp. 6, Asztalos Ján (Serke) 25. pp. 4. maršbat. 1, Babik Adalbert (Uzapanyit) 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Babják Martin (Szászpelsőc) 25. pp. 4. maršbat. 2 z., Babuič Jozef (Ágostonlak) 25. pp. 4, Bachó Jozef (Jánosi) 25. pp. 4. maršbat. 3, Bača Ignác (Ipolyvarbó)

25. pp. 4. maršbat. 3 †, Bača Michal (Csesztve) 25. pp. 2, Bacskó I. Ján (Herencsény) 25. pp. 6, Bacskó II. Ján (Herencsény) 25. pp. 6, Bacsó G. Barabáš (Rimasimonyi) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Bacur Andrej (Salgótarján) 25. pp. 7, Badiny Ján (Kövi) 25. pp. 11, Bádki Štefan (Zagyvaróna) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Baffi Ján (Betlér) 25. pp. 4. maršbat. 1, Baffi Ján (Szakóc) 25. pp. 4. maršbat. 4, Bagdal Štefan (Hugyag) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Bagoly Daniel (Rimaszabadi) 25. pp. 6 †, Bagyinka Ján (Kőhegy) 25. pp. 4, Bakos Ján (Balassagyarmat) 25. pp. 7, Bakos Štefan (Rozsnyó) 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Balázs Jozef (Somoskőujfalu) 25. pp. 7 †, Balázs Jozef 25. pp. 10 †, Balázs Pavel (Alsótisztás) 25. pp. 7 †, Balázs Štefan (Krasznahorkaváralja) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Balciar Ján (Klenóc) 25. pp. 4. maršbat. 2 z., Balik Vincenc (Hédel) 25. pp. 7 z., Bálint Andrej (Klenóc) 25. pp. 4. maršbat. 2 z., Bálint Andrej (Klenóc) 25. pp. 11 zaj, Bálint Ludvik (Nagyszalatna) 25. pp. 11, Bálint Pavel (Klenóc) 25. pp. 3, Balla Ján (Vághosszúfalu) 31. lp. 2. náhr. komp. z., Balog Ludvik (Rimasimonyi) 25. pp. 1 †, Balovič Ján (Pónik) 25. pp. 8, Balvarček Jozef 25. pp. 8, Bandl Imrich (Berkenye) 82. pp. 4, Bánovský Edvard (Kékkő) 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Banyik Ján (Salgótarján) 25. pp. 4. maršbat. 4 †, Banyó Gabriel (Nagybárkány) 25. pp. 6, Barász Ján (Mátranovák) 25. pp. 7.

Bárdos Jozef (Ragály) 25. pp. 3, Barna Štefan (Salgótarján) 25. pp. 8 †, Barniak Imrich (Garamlador) 9 pp. †, Barta Alexander (Karanesség) 25 pp. 7 z., Barta Anton (Ipolynyitra) 25. pp. 7 z., Bartko Andrej (Sajóréde) 25. pp. 4, Bartko Ján (Lucfalva) 25. pp. 6, Bartkovič Jozef (Németi) 25. pp. 6, Bartó Ján (Szirk) 25. pp. 1, Bartos Ján (Herencsény) 25. pp. 4. maršbat. 4 z., Bátori Bartolomej (Zubony) 25. pp. 4 †, Batta Pavel (Zádorfalva) 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Bedecs Štefan (Sajótönk) 25. pp. 4. maršbat. 2, Bednár Michal 25. pp. 10, Beitler Anton (Rozsnyó) 25. pp. 4. maršbat. 1 †, Belák Franc (Krakóc) 31. lp. 3. náhr. komp. z., Bellér Max (Szentsimon) 25. pp. 2, Bembor Ignác (Busa) 25. pp. 11, Benčík Štefan (Ragyole) 25. pp. 4. maršbat. 4, Bencko Ján (Vámosfalva) 25. pp. 6 †, Bendine (?) Juraj

(Málnapatak) 25. pp. 4. maršbat. 1 z., Benkó Ján 25. pp. 8, Benkó Jozef (Magyarnándor) 25. pp. 9 †, Benkó Ludvik (Losonc) 25. pp. 11, Benne Imrich (Deresk) 25. pp. 1, Benus Andrej (Mátraverébely) 25. pp. 4. maršbat. 3, Benyo Pavel 25. pp. 10, Bérci Aladár jedoročný dobrovoľník tit. frajter (Teszér) 25. pp., 4. maršbat. 4 z., Béres Jozef (Bellény) 25. pp. 4., Béres Pavel (Nagyszalatna) 25. pp. 4. maršbat. 4 z.

(Pokračovanie nasleduje.)

Dvaatridsať rabínov. Zo Zenty píše, že sa v minulý piatok večer tamojší ortodoxní židia shromaždili k modlitbe. Už sa započaly služby Božie, keď ku synagoge v peknom husacom rade tiahlo dvaatridsať žiakov talmudskej školy, tak zvaní bocheri. Vo dverách čakalo ich prekvapenie: policajti im zastali cestu.

— Prečo ste nie vojakmi? — spýtali sa policajti bocherov.

— Lebo sme oslobodení! — odpovedali bocheri.

— Všetcia dvaatridsiati?

— Všetcia dvaatridsiati!

Policajti sa však neuspokojili s takýmto vysvetlením a milých bocherov zaviedli na policajný kapitanát, kde náhle vysvitlo, že ortodoxná židovská obec v Zente pre dvaatridsať žiakov talmudskej školy pýtala a dostala oslobodenie pod tým titulom, že sú to všetcia rabíni. Dnes sú už všetcia dvaatridsiati «rabíni» vo vojenskej uniforme.

*

Nikita. Istý rakúsky učenec, ktorý mešká na Čiernej Hore, o Nikitovi od Černohorcov počul nasledovnú anekdotu:

Kráľ Nikita sa raz v Neguši sišiel s jedným starým sedliakom a spýtal sa ho:

— Ty Ďuro, povedzže mi, či vieš čo je to tá politika?

Sedliak po krátkom rozmýšľaní nasledovne odpovedal:

— Vieš, hospodár, to ti je takto. Keď ja cigánim, vtedy povedia, cigániš, Ďuro, si naničhodný pes. Ale keď ty cigániš, hospodár, tak povedia, že je to politika.

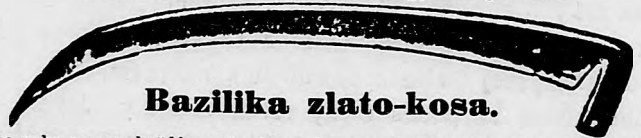
Odpredaj makulatúry papieru starých novín.

Cena 16 korún za m. cent. K dostaniu len v Budapešti vo vydavateľstve našich novín. Zásienka na vidiek prítomne vytvorená.

Oznamy prijíma administrácia „Kreštan“ Budapest, Szentkirályi-u. 28

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosy.

Nikto nikdy nemal lepšej kosy, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivú ostriu zlatú kosu, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosy už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nasledovné zameníme zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej kosy» s poštovou dobierkou:

70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
----	----	----	----	----	----	-----	---------

Cena 1 kosy 2-60 2-70 2-80 2-90 3- 3-10 3-20 3-60 kor.
Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sberateľov kupcov na kosy. Pri kúpe 10 kusov kôs 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metalový križ. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.